

सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या अखत्यारीतील रस्त्यांच्या दुरुस्ती व देखभालीच्या कामांसाठी कामे मंजूर करणे, निधी उपलब्ध करून देणे, कामांची निवड करणे, कामे चांगल्या दर्जाची होण्यासाठी उपाययोजना करणे या सर्व बाबींमध्ये पारदर्शकता आणण्यासाठी संगणक प्रणाली तयार करण्यासाठी अभ्यास गट गठीत करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक बांधकाम विभाग,
शासन निर्णय क्र. आरएमआर २०१७/प्र.क्र. ५६/रस्ते-१
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक:- ७/३/२०१७

वाचा:- १. शासनाचे पत्र क्र. आरएमआर -१०८९/सी.आर.-८७/रस्ते-१, दि. १५/११/१९९५
२. शासनाचे पत्र क्र. आरएमआर -२००२/प्र.क्र. १०९/रस्ते-१, दि. ०४/०६/२००२
३. शासन परिपत्रक क्र. संकीर्ण -२००७/प्र.क्र. २१९/रस्ते-१, दि. ९/१०/२००७
४. शासन परिपत्रक क्र. संकीर्ण -२००९/प्र.क्र. ११६/रस्ते-१, दि. ४/१२/२००९

प्रस्तावना :-

सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या अखत्यारीत राज्यातील राज्यमार्ग व प्रमुख जिल्हा मार्ग दर्जाचे रस्ते दुरुस्ती व देखभालीसाठी आहेत. या रस्त्यांची एकूण लांबी सुमारे ९० हजार कि.मी. इतकी आहे. रस्त्यांच्या दुरुस्ती व देखभालीसाठी दरवर्षी निधी वित्त विभागामार्फत योजनेतर शिर्षाखाली उपलब्ध करून देण्यात येतो. दरवर्षी रु. १२१५.०० कोटी इतका निधी प्राप्त होतो. प्राप्त होणारा निधी रस्त्यांच्या लांबीच्या व्याप्तीचा विचार करता अत्यंत कमी प्रमाणात उपलब्ध होतो. सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या मागणीच्या सुमारे ३०% ते ४०% इतका निधी उपलब्ध होतो. उपलब्ध होणा-या निधीमधून रस्त्यांची दुरुस्ती व देखभालीची कामे हाती घेऊन पूर्ण करण्यात येतात. राज्यातील सर्व रस्ते वाहतुकीसाठी सुरळीत ठेवण्याची कार्यवाही विभागामार्फत करण्यात येते.

रस्त्यांची दुरुस्ती व देखभाल योग्य पद्धतीने सक्षमपणे होण्यासाठी सार्वजनिक बांधकाम विभागाने वेळोवेळी मागदर्शक सुचना निर्गमित केल्या आहेत. या सुचनाप्रमाणे रस्ते दुरुस्ती व देखभालीची कामे हाती घेऊन पूर्ण करण्यात येतात. सा. बां. विभागाने दि. ४/६/२००२ रोजीच्या शासन पत्राव्दारे रस्ते व दुरुस्ती देखभालीसाठी नवीन कार्यपद्धती निश्चित केली असून त्यानुसार कामे करण्यात येतात. या पद्धतीप्रमाणे रस्त्यांच्या दुरुस्ती व देखभालीच्या कामांचे वेगवेगळे गट तयार करण्यात आले आहेत. या गटांमध्ये कामांचे सविस्तर तपशील, मंजूरी संदर्भाने प्राधिकार, कार्यक्रम मंजूरी संबंधाने सविस्तर मागदर्शक सुचना व प्रपत्रे, प्रत्येक गटासाठी उपलब्ध करून द्यावयाच्या निधी बाबत सविस्तर नियम निश्चित करण्यात आले असून त्याप्रमाणे विभागाचे कामकाज सुरू आहे. गेले १५ वर्ष या पद्धतीने कामकाज चालू आहे. या पद्धतीमध्ये वेळोवेळी काही किरकोळ बदल करण्यात आले असून त्याबाबत सविस्तर सुचना निर्गमित करण्यात आल्या आहेत.

दि. ३०/१/२०१७ रोजी प्रधान सचिव (सा. बां.) यांनी आयोजित केलेल्या विभागाच्या साप्ताहिक आढावा बैठकीमध्ये रस्ते दुरुस्ती व देखभालीच्या कामांच्या संबंधाने प्रचलीत असलेल्या पध्दतीमध्ये अमुलाग्र बदल करणे आवश्यक असल्याबाबत चर्चा झाली. या चर्चेप्रमाणे विभागातील रस्ते दुरुस्ती व देखभालीच्या कार्यक्रमा अंतर्गत करण्यात येत असलेली कामे व यासाठी वापरण्यात येत असलेल्या कार्यपध्दतीमध्ये काही त्रुटी असल्याने काही सुधारणा करणे आवश्यक आहे. या सुधारणा करतांना सन २००२ ते २०१६ या दरम्यानच्या कालावधीत कामे करण्याच्या पध्दतीत अद्यावत तंत्रज्ञान व वेगवेगळ्या प्रकारचे बांधकाम साहित्य उपलब्ध झाले आहे. या दोन्हीचा वापर केल्यास रस्ते दुरुस्ती व देखभालीची कामे चांगल्या दर्जाची व योग्य व्यवस्थापन वापरून करता येणे शक्य आहे. या कार्यपध्दतीमध्ये बदल करून प्रत्येक जिल्ह्यासाठी रस्त्यांच्या लांबीच्या प्रमाणात निधी उपलब्ध करून देऊन कामे जिल्हा स्तरावर मंजूर करून कामे हाताळल्यास चांगले परिणाम मिळू शकतील का ? याबाबत अभ्यास करणे आवश्यक आहे. बैठकीमध्ये प्रचलीत असलेली पध्दती बंद करण्याच्या सुचनाही प्राप्त झाल्या आहेत.

उपरोक्त बाबींचा विचार करून रस्ते दुरुस्ती व देखभालीच्या कार्यक्रमा संदर्भात नव्याने विचार करून नवीन पध्दती अंमलात आणणे आवश्यक आहे. यासाठी या बाबींचा साकल्याने सविस्तर अभ्यास करून नवीन कार्यपध्दती कशा प्रकारची असावी व या कार्यपध्दतीचा तपशील कसा असावा याबाबत अहवाल प्राप्त करून घेणे आवश्यक आहे. या साठी एका अभ्यास गटाची स्थापना करणे आवश्यक आहे.

यासाठी एका स्वतंत्र अभ्यासगटाची स्थापना करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. या प्रकरणी शासन आता पुढील प्रमाणे निर्णय निर्गमित करित आहे.

शासन निर्णय :-

शासन आता खालील प्रमाणे उपरोक्त विषयात नमुद केलेल्या कामासाठी समितीचे गठन करित आहेत. समितीमध्ये खालीलप्रमाणे सदस्य राहतील.

अ.क्र.	अधिका-याचे नाव	पद	समिती मधील स्थान
१.	श्री. प्रकाश इंगोले	उप सचिव (रस्ते)	अध्यक्ष
२.	श्री. स. शं. साळुंखे	अधिक्षक अभियंता, सा. बां. मंडळ, कोल्हापूर	सदस्य
३.	श्री. ए. बी. सुर्यवंशी	अधिक्षक अभियंता, सा. बां. मंडळ औरंगाबाद	सदस्य
४.	श्री. पी. डी. नवघरे	अधिक्षक अभियंता, सा. बां. मंडळ नागपूर	सदस्य
५.	श्री. व्ही. डी. सरदेशमुख	कार्यकारी अभियंता, दक्षता व गुण नियंत्रण मंडळ, पुणे	सदस्य

६.	श्री. प्रशांत पाटील	कार्यकारी अभियंता, सा. बां. (उत्तर) विभाग, पुणे	सदस्य
७.	श्री. विवेक नवले	कार्यकारी अभियंता, सा. बां. (पूर्व) विभाग, नाशिक	सदस्य
८.	श्री. एन. एम. वेदपाठक	कार्यकारी अभियंता सा. बां. (दक्षिण) विभाग, कोल्हापूर	सदस्य सचिव

सदर समितीची कार्यकक्षा पुढील प्रमाणे असावी.

१. सद्यस्थितीत रस्ते व देखभाल दुरुस्तीच्या कार्यक्रमाच्या प्रचलीत कार्यपध्दतीचा अभ्यास करणे शासनाच्या दि. ४/६/२००२ रोजीच्या शासन पत्रातील सुचनांप्रमाणे गेल्या १५ वर्षात करण्यात आलेल्या कामांचा सविस्तर अभ्यास करुन या कार्यपध्दतीमध्ये काही त्रुटी अथवा तसेच अमंल बजावणी करतांना येणा-या अडचणी यांचा नेमकेपणाने अभ्यास करणे.

२. रस्ते दुरुस्ती व देखभालीच्या कार्यक्रमा अंतर्गत करावयाच्या कामांचे स्वरुप व निवडीबाबत नव्याने कार्यपध्दती निश्चित करणे.

३. अर्थसंकल्पात करावयाची कामे व दुरुस्ती व देखभाली अंतर्गत करावयाची कामे यांचे निकष व आर्थिक व्याप्ती निश्चित करणे.

४. रस्ते दुरुस्ती व देखभालीच्या कार्यक्रमा अंतर्गत कामाची निवड/मंजुरी/निधी उपलब्ध करणे /कामे करण्याची कार्यपध्दती/कामांची गुणवत्ता हमी/कामांचे योग्य संनियंत्रण करण्यासाठी पध्दती व सुचना तयार करणे.

५. रस्ते दुरुस्ती व देखभालीच्या कार्यक्रमातील कामांसाठी योग्य संगणक प्रणाली तयार करणे आवश्यक आहे का याचा अभ्यास करणे व अभ्यास करुन आवश्यकता असल्यास संगणक प्रणाली तयार करण्यासाठी सविस्तर मागदर्शक सुचना व तपशील निश्चित करणे.

६. उपलब्ध होणारा निधी योग्य कामासाठी सक्षमपणे उपलब्ध होऊन कामे चांगल्या दर्जाची व पारदर्शीपणे होण्यासाठी आवश्यक पध्दती निर्माण करणे.

७. या कामांच्या सनियंत्रणांसाठी व व्यवस्थापनासाठी आवश्यक पध्दती व नियम तयार करणे.

अभ्यासगटाचा कार्यकाळ १ महिन्याचा राहील. या कालावधीत अभ्यास गटाने त्यांना सोपविलेले काम पुर्ण करुन अहवाल व शिफारशी शासनास सादर कराव्यात.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०१७०३०८१६५४५०४४१८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(चं.वि.भातखंडे)

अवर सचिव महाराष्ट्र शासन.

प्रत,

- १) प्रधान सचिव (सा.बां)/सचिव (बांधकामे)/सचिव (रस्ते), सा.बां.विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक
- २) अध्यक्ष, समिती आणि सर्व सदस्य व प्रतिनिधी, समिती
- ३) सर्व मुख्य अभियंते, सा.बां.विभाग
- ४) मुख्य अभियंता, बृहन्मुंबई क्षेत्रविकास प्राधिकरण, मुंबई
- ५) सर्व अधीक्षक अभियंते, सा.बां.विभाग
- ६) सर्व कार्यकारी अभियंते, सा.बां.विभाग
- ७) सर्व कार्यासन अधिकारी, सा.बां.विभाग, मंत्रालय
- ८) रस्ते-१ कार्यासन संग्रहार्थ (निवडनस्ती)